

Recenzije.

LOVRIC Bruno: *HEORTOLOGIJA. Svetkovine Bl. Dj. Marije u zapadnoj i u istočnoj crkvi*. Niš, štamparija »Sv. Car Konstantin«, 1927., 8, str. 188. Cijena 35 D.

Ovo je drugi dio djela kojim je Lovrić obdario našu bogoslovnu i liturgičku literaturu. Prvi dio o Svetkovinama Gospodinovim primila je kritika s naročitom pohvalom. Ne manju pohvalu zaslužuje i ovaj drugi dio, u kome auctor u 5 poglavlja prikazuje povjesni razvoj Marijinih svetkovina tumačeći značenje i smisao pojedinih, većih i mjesnih, blagdana Bogorodičinih zapadne i istočne crkve. Uz podulji prikaz blagdana »Prenosa slavne loretske kuće Bl. Dj. Marije« (str. 138—149.), što mas Hrvate naročito zanima poradi trogodišnjeg boravka svete Kućice na Trsatu, osobito opširno prikazana je ovdje svetkovina Neoskvrnjenog Začeca (str. 39—76.), što je i razumljivo, kad se uoči dogmatsko značenje ovog blagdana. Gotovo kod svake svetkovine daje nam auctor po koji kratki izvadak ponajljepših mjesta iz liturgije dotičnog blagdana, kako bi čitatelj uzmogao bar donekle uroniti u duh i značenje blagdana te okusiti ljepotu i snagu liturgičke poezije. Da bi se i braća istoč. obreda što bolje upoznala sa liturgičkom poezijom zapadne crkve, pružio nam auctor u posebnom Dodatku na koncu knjige (str. 169—188) zbirku Marijinih litrg. pjesmi u hrvatskom pjevodu. Djelo je popraćeno lijepim i zanosnim Predgovorom o općem štovanju, što ga Mariji kao Majci Božje Riječi, saotkupiteljici roda ljudskoga i moćnoj zagovornici, te kao idealu ljudske ljepote, dobrote i mudrosti iskazuje cijelo čovječanstvo, a osobito kršćanska književnost i umjetnost.

Nego osobitu vrijednost imade djelo najviše stoga, što se upoređo sa svetkovinama zapadne crkve prikazuju i Bogorodičini blagdani istočne crkve. Zato će za knjigom rado posegnuti i svaki istočnjak bio on katolik ili pravoslavac. Čitajući knjigu vidjet će i jedni drugi kako u službenom liturgičkom stavu, što ga obje crkve zauzimlju prema Mariji nema upravo ničega, čime bi se Istok odvajao od Zapada. Prateći povjesni razvoj pojedinih blagdana bit će čitatelj ugodno iznenadjen, kad opazi, kako se »divno istok grli sa zapadom u priznavanju i slavljenju Marijinih veličanstva« (str. 74.), te kako je gotovo svakom većem blagdanu Bogorodičinom začetnikom kršćanski istok, pače i samom blagdanu Bezgrješnog Začeca, kojeg dogmu bezrazložno odbacuju sada predstavnici istoč. nesjedinenih crkava. Poimence opširni povjesni prikaz blagdana Neoskvrnjenog Začeca dat će nam jasno poznati, kako je svetkovina Bezgrješnog Začeca za zapadnu crkvu doista »bratski amanet, što joj ga je predao istok, jer je taj bliži usmenoj predaji« (str. 74). Pa baš ovo potonje je lijepi dokaz u prilog dogme o Bezgrješnom Začecu Marije, što je naučava Katolička Crkva, po onoj poznatoj »lex orandi lex credendi«. Nema dvojbe da je g. Lovrić ovim svojim djelom doprineo jedan lijepi kamečak k zbliženju Istoka i Zapada u ovim našim krajevima, a na način, što nam ga opetovano ukazuju rimski Prvoprestolnici (pogl. posljednu encikliku Orientalium), t. j. putem

medjusobnog upoznavanja. Medjusobno upoznavanje stvara poštovanje, radja ljubav, a ljubav spaja i sjedinjuje.

Zgodno su odabrani i lijepo prevedeni odlomci liturgičkih pjesmi, poimence oni istočne crkve, koji se odlikuju i dubljinom misli, i nježnošću osjećaja i pjesničkim poletom. Samo šteta, što auktor neke od njih, možda najljepše i najdublje (kao onu na str. 91.) ostavlja neprevedene (str. 107, 127, 138.).

Iako djelo ima znanstvenu podlogu, ipak je način pisanja takav, te je knjiga svakome pristupačna. Jezik i stil teče glatko, pa se djelo čita s lakoćom i nasladom. Par za nas ovdje neobičnih izraza (kao strugnuti za poći, odsjeći za odrediti, sila za mnogo, crkvariti za hodočastiti, pa... pa za bilo... bilo) nimalo ne smeta. Bilo bi poželjno već iz znanstvenih razloga, da je auktor kod prevoda pojedinih pjesmi i ulomaka zaznačio, što je sam preveo, a što prevedeno našao.

Lovrić piše s ljubavlju i toplinom, a tamo, gdje tumači značenje i smisao blagdana, upravo i sa zanosom. Knjigom će se moći lijepo da posluži svatko, i bogoslovac kod naučnog pisanja, i kateheta kod mliturgičkog predavanja, i propovjednik kod liturgičkih propovijedi. A danas, kad se toliko po svijetu razmahao liturgički pokret, knjiga će dobro doći svakome, koga iole zanimaju liturgička pitanja, te smisao i ljepota liturgičkog života. Djelo najtoplije preporučamo.

Dr. I. Višošević.

A. Spesz, *Summarium philosophiae Christianae*. Taurini 1928.

Renomirana izdavačka kuća Marietti u Turinu preuzela je izdanje ovog repetitorija, koji ima poslužiti za jednogodišnji i višegodišnji kurs skolastičke filozofije. U tu svrhu može knjiga da se prikladno upotrebi u školama, gdje se učenje filozofije mora ograničiti na poznavanje tradicionalne nauke u glavnim tezama. Za to ju preporučamo. **Z.**

Bačić P. *Ambrosius, O. P.: Ex primordiis scholae thomasticae. Romae 1928.* Apud. »Angelicum«, Via S. Vitale 15, 8°, str. 120.

Nova knjiga prof. Bačića stvarno je nastavak njegovog djela: *Introductio compendiosa in opera S. Thomae* (cfr. »Bogoslovska Smotra«, god. 1926., str. 372.). Kako mu je ondje bio cilj, da upozna dake s djelima Sv. Tome, tako ovdje želi da pokaže, kakova je sudbina bila Tomine filozofske i bogoslovske nauke nakon njegove smrti. Trinaesti je vijek u toj nauci dosegao izvanrednu visinu. A sjajna zvijezda na tom obzorju, iako vrijedna po unutarnjoj snazi i vrijednosti, još nije s potpunim priznanjem rasprostrla svoga sjaja. Bilo je oštre borbe, koja se negdje izvijala i iz načelnih, a ne samo stranačko-domaćih razloga, pa je zato tim jača objektivno znanstvena reputacija Tomina, koja sa održala do današnjeg dana.

Taj historički razvoj pun je interesa za bogoslova, pa će mnogo pridonijeti boljem poznavanju nauke i škole tomističke.

U 8 poglavlja obrađuje P. Bačić, što su učenici Tomini učinili za razvoj njegovih ideja i kojim su znanstvenim sredstvima olakšavali studij njegovih djela; što je učinio dominikanski red za čistoću Tomine nauke;